

Jaarverslag 2016

Stichting Elan,
te Hilversum

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen bestuursverslag	4
Kengetallen	18
Financieel beleid	22
Continuïteitsparagraaf	25

Jaarrekening:

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	29
Balans per 31 december 2016	32
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	33
Staat van baten en lasten 2016	35
Kasstroomoverzicht 2016	36
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	37
Verbonden partijen	41
Verantwoording subsidies	42
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	43
Gebeurtenissen na balansdatum	48
Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	49
(Voorstel) bestemming van het resultaat	50
Ondertekening bestuur	51

Overige gegevens:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53
---	----

Bijlagen:

OCW-bijlage	59
Specificatie balans- en exploitatieposten	60

BESTUURSVERSLAG

Stichting Elan

Inleiding

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van Stichting Elan in het jaar 2016, periode januari tot en met december. Stichting Elan is per augustus 2014 als nieuwe organisatie van start gegaan, voortkomend uit een fusie tussen de scholen van Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs in het Gooi en omstreken en de Annie M.G. Schmidtschool.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting Elan is opgesteld door Dyade Utrecht en gecontroleerd door accountantskantoor PricewaterhouseCoopers.

Bestuursverslag

Met dit bestuursverslag van Stichting Elan informeren wij u over het gevoerde beleid in het verslagjaar 2016.

Kernactiviteiten en Beleid

Stichting Elan verzorgt speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal (SO) en voortgezet speciaal onderwijs VSO in de regio Gooi en omstreken en voert het bevoegd gezag over vijf scholen; vier daarvan zijn scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO). De vijfde school, De Klimopschool, is een school voor SO en VSO ZML/ autisme.

In de loop van het verslagjaar zijn er twee ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op het aantal locaties.

1. Per 1 augustus 2016 is **Elan Breeduit** als nevenvestiging van de Klimopschool in Bussum van start gegaan. Elan Breeduit kent een SO (Elan *primair*) en een VSO (Elan College) afdeling. Het Elan College is in augustus 2015 met één groep van start gegaan en per augustus 2016 verhuisd naar Bussum. Elan Breeduit heeft de erkenning van nevenvestiging per 1 augustus 2016 ontvangen met het bijbehorende Brinnummer 01TQ012. De locatie Elan Breeduit telde op de teldatum 01-10-2016 71 leerlingen (38 SO en 33 VSO);
2. Per 1 oktober heeft de Onderwijs Groep Amersfoort (OGA) de nevenvestiging Mulock Houwer 't Gooi (VSO) overgedragen aan Stichting Elan. Deze locatie draagt een nieuwe naam: **Elan College Huizen**. Ook voor deze locatie geldt dat het een nevenvestiging van de Klimopschool betreft; de aanvraag voor de nevenvestiging is op 26 maart ingediend en nog in behandeling. Mondeling hebben wij reeds de toezegging dat de aanvraag wordt gehonoreerd. Door DUO/ Bron is reeds een "voorlopig" Brinnummer toegekend, nl. 01TQ011*.

Onder het bevoegd gezag van Stichting Elan met bevoegd gezag nummer 42687 vallen de onderstaande scholen:

SCHOOL	BRINNUMMER	GEMEENTE
1. De Klimopschool (SO + VSO)	01TQ	Hilversum
2. Nevenvestiging Elan Breeduit (SO + VSO)	01TQ012	Bussum
3. Nevenvestiging* Elan College Huizen (VSO)	01TQ011*	Huizen
4. De Wijngaard	04FL	Huizen
5. Het Mozaïek	08SR	Hilversum
6. De Indonschool	10KT	Bussum
7. De Annie M.G. Schmidtschool	19TU	Hilversum

Missie en visie

- Wie zijn we, wat doen we, waar staan we voor?

Onze levensbeschouwelijke identiteit:

Stichting Elan kent een dubbele grondslag, d.w.z. dat zowel de (protestants) christelijke als de algemeen bijzondere levensbeschouwelijke identiteit vertegenwoordigd zijn en gewaarborgd worden. De scholen van (oud) CSO kennen de (protestants) christelijke identiteit en de AMGS de algemeen bijzondere identiteit. De scholen vullen die identiteit actief in en kiezen daarin hun eigen vormen, die het best passen bij hun context.

Naast de levensbeschouwelijke uitgangspunten komt de vraag 'wie je bent en waar je voor staat' tot uiting in de waarden en normen van de organisatie.

Voor al onze scholen geldt dat deze algemeen toegankelijk zijn.

Onze waarden:

Met elkaar hebben we de volgende waarden centraal gesteld voor ons handelen:

- Ankerwaarden: betrokken en betrouwbaar;
  - Ambitiewaarden: ambitieus en vakkundig;
  - Eigenwaarde: durf;
  - Belofte: optimaal leren, met plezier;
  - Droom: elk kind trots op zijn school.
- Voor wie bestaan we en wat willen we bereiken?

We hebben de stellige overtuiging dat we nodig en van betekenis zijn voor de kinderen in de regio Het Gooi die meer – soms veel meer - nodig hebben dan wat de reguliere scholen kunnen bieden.

Wij willen:

- het verschil maken voor kinderen die in het reguliere basis- en voortgezet onderwijs om welke reden dan ook geen optimale ontwikkeling kunnen doormaken;
- deze kinderen vanuit een veilige en uitdagende schoolomgeving de bagage meegeven die ze nodig hebben om hun eigen leven vorm te geven.

De bagage meegeven - of beter nog: kinderen in staat stellen zich die bagage eigen te maken – spreekt niet vanzelf, want de meesten van onze kinderen zijn tegen belemmeringen aangelopen. Onze missie is, dat de kinderen toegerust voor wat allemaal nog komen gaat onze scholen verlaten. Die toerusting vraagt meer dan vaardigheden of competenties, het gaat ook en vooral om geloof in jezelf, om de overtuiging dat je veel kan en dat je er mag zijn en dat je mag zijn wie je bent. Wie dat bereikt, is trots en ervaart trots van anderen, van de opvoeders bijvoorbeeld. We leggen daarom onze missie en ambitie neer in de slogan 'Trots en toegerust.' En dat motto geldt niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de mensen die met en voor de kinderen werken. Toegerust om dat werk te doen, trots op het verschil dat we door dat werk maken.

Doelstellingen en ambities 2014 – 2018

Elan wil op grond van aanbod, expertise en de inhoudelijke kwaliteit dé organisatie zijn die gespecialiseerd onderwijs biedt en specialistische diensten levert aan de samenwerkingsverbanden Unita en Qinas.

- Het uitdragen en realiseren van onze visie en missie. De missie, visie en ambitie worden in de organisatie breed gedragen en uitgedragen in woord en (voorbeeld)gedrag;
- Het handhaven en verder uitbreiden van het gedifferentieerde aanbod van onderwijs en ondersteuning in Het Gooi;
- Het behouden en versterken van onze relaties met als doel onze visie en missie samen vorm te geven.

De scholen hebben een schoolplan geschreven in schooljaar 2015/2016 waarin de doelstellingen en ambities uit dit strategisch beleidsplan worden vertaald. Elke school schrijft jaarlijks een jaarplan.

Strategie

De bestuurders/ directeuren hebben de volgende strategie gevolgd om de doelstelling in 2016 te bereiken. De doelen uit het Strategisch Beleidsplan zijn vertaald in het Elan Jaarplan en de jaarplannen van de scholen.

Er zijn voortgangsgesprekken gevoerd. Onderwijs en opbrengsten zijn gemonitord en geëvalueerd.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. Stichting Elan is op 19 mei 2014 opgericht en is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 60701870.

Organisatiestructuur en personele bezetting

Het bestuur van Stichting Elan is ingericht volgens het one-tier model.

Hierbij is er sprake van een functionele scheiding tussen "bestuur" en "toezicht op het bestuur", maar zijn beide verantwoordelijkheden belegd in één orgaan. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn beschreven in de bestuursstatuten. Het bestuur bestaat uit het Dagelijks Bestuur van twee personen en een toezichthoudend deel van vijf personen.

Binnen het DB is er sprake van een verdeling van aandachtsgebieden/portefeuilles; beide DB-leden zijn verantwoordelijk voor alle beleidsterreinen.

De vijf scholen van Stichting ELAN worden geleid door locatiedirecteuren met als kerntaken het onderwijskundig leiderschap en de dagelijkse leiding van de school. De verdeling van taken en bevoegdheden tussen bestuurders/directeuren en locatie-directeuren zijn vastgelegd in een managementstatuut.

Directieberaad, overleg tussen de directeuren en het DB, vindt regelmatig (8 á 10 keer) plaats. Daarnaast vinden 1 x per 5 weken de z.g. schoolbezoeken plaats, waarbij het bestuur elke locatie bezoekt en spreekt met de directeur. De onderwerpen die aan de orde komen bij het schoolbezoek zijn zeer divers en (meestal) niet vooraf geagendeerd.

De medezeggenschap over zaken die op schoolniveau spelen wordt geregeld in de MR. Op bestuursniveau schooloverstijgende zaken betreffend, wordt de medezeggenschap geregeld in de GMR. Voor Elan werken circa 185 personen, in totaal circa 145 fte.

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober T-1 vormt de grondslag voor de bekostiging.

Stichting Elan hanteert echter de zogenaamde T-systematiek, hetgeen inhoudt dat op basis van het aantal leerlingen per nieuwe schooljaar de formatie wordt toebedeeld.

	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014	1-10-2013	1-10-2012
De Klimop	88	98*	75	78	74
o Elan Breeduit	71	-	-	-	-
o Elan College Huizen	56	-	-	-	-
De Wijngaard	122	123	124	131	137
Het Mozaïek	152	150	162	159	168
De Indon	69	61	67	66	75
De Annie M.G. Schmidt	198	217	241	232	224
Totaal Stichting Elan	756	649	669	666	678

* Dit aantal is inclusief de 9 leerlingen van Elan College.

Op de *peildatum 1 februari* wordt een telling verricht waarbij de tussentijdse groei (1 oktober – 1 februari) berekend wordt. Deze dient als basis voor verrekening in het volgend schooljaar. In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op de teldata (1 oktober) vergeleken met de peildata (1 februari).

	01-10-2014	01-02-2015	01-10-2015	01-02-2016	01-10-2016	01-02-2017
AMGS	241	253	217	236	198	207
Indon	67	70	61	69	69	72
Mozaïek	162	165	150	165	152	166
Wijngaard	124	130	123	133	122	126
Totaal SBO	594	618	551	603	541	571
Klimop	75	79	90	87	88	90
Elan primair	-	-	-	-	38	42
Elan College	-	-	8	9	33	35
Elan College Huizen					56	65
Totaal (V)SO	75	79	98	96	215	232
Stichting Elan	669	697	649	699	756	803

Bestuursamenstelling

Het Algemeen Bestuur is ultimo 2016 als volgt samengesteld:

A Toezichthoudende deel:

De heer D.C. Vermaire voorzitter

De heer P. van den Brink*

Mevrouw G.M. Hoogenkamp

De heer L.C. Hulshof

De heer A. Kolk

* De heer van den Brink is de heer Bosman opgevolgd; zijn 1^e AB-vergadering was op 15 november 2016.

B Dagelijks bestuur:

Mevrouw A.A.B. Fischer

De heer R.W.J. van Elswijk

Governance (zie ook "organisatiestructuur) en code 'Goed bestuur'

De kerntaken van Governance zijn sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoording afleggen. Geen van deze vier taken kan zonder adequate informatie en de juiste interventiemogelijkheden. De drie belangrijke belangrijkste actoren als het om Governance gaat: de locatiedirecteur, het Dagelijks Bestuur en het Toezichthoudend Bestuur (gezamenlijk Algemeen Bestuur). Ieder draagt daarin op een eigen wijze verantwoordelijkheid voor onderwijskwaliteit. Het Dagelijks Bestuur heeft een gezamenlijke eindverantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken binnen de stichting en werkt collegiaal samen op basis van een verdeling van aandachtsgebieden. De Code Goed bestuur, van de PO-Raad, zoals deze sinds 1 augustus 2012 van kracht is, beschrijft de spelregels voor bestuur en toezicht en de eisen die daaraan mogen worden gesteld. Onder *Good Governance* verstaan wij drie essentiële, met elkaar verbonden principes voor de organisatie als geheel en haar individuele medewerkers:

- Het afleggen van rekenschap;
- Het leren en verbeteren;
- Het behoud van draagvlak bij de stakeholders.

Vanuit dit kader legt de leerkracht verantwoording af aan de locatiedirecteur over de werkzaamheden in het leslokaal en de opbrengsten van de leerlingen.

Stichting Elan heeft de Code Goed Bestuur ingevuld volgens het Angelsaksische of zogenaamde "one-tiermodel". Hierin is het toezicht op het Dagelijks Bestuur belegd in één orgaan, namelijk bij het Toezichthoudende deel van het Algemeen Bestuur.

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

1. Onderwijs/kwaliteitszorg

1.1. Onderwijskundig leiderschap

De locatiedirecteuren van de Elan-scholen hebben twee kerntaken: onderwijskundig leiderschap en de dagelijkse leiding van de locatie. De onderwijskundige doelen uit het strategisch beleidsplan 2014-2018 zijn op schoolniveau vertaald in jaardoelen. Op basis van periodieke voortgangsgesprekken van de bestuurders-directeuren met de locatiedirecteuren is de voortgang gemonitord en door het bespreken van managementrapportages is het behalen van de doelen periodiek geëvalueerd.

1.2. Nieuwe onderwijslocaties

Zoals reeds eerder beschreven is Elan in 2016 uitgebreid met 2 locaties:

- a. Elan Breeduit (Elan Primair/ SO en Elan College VSO) te Bussum en
- b. Elan College Huizen (VSO).

Beide locaties nemen een belangrijke plaats in t.a.v. de realisering van het "dekkend netwerk van voorzieningen in de regio.

1.3. Handelingsgericht Indiceren; MDO

Eén van de taken van Passend Onderwijs betreft het indiceren van leerlingen voor wie een aanvullend "onderwijsondersteuningsarrangement" gewenst is. Deze indicatiestelling vervangt de huidige PCL (beschikking voor een SBO-school) en CvI (indicatie voor het speciaal onderwijs cluster 3 en 4 en de "Rugzak").

In de regio Passend Onderwijs Gooi e.o. is na een pilotperiode van drie schooljaren bij de oprichting van Unita per augustus 2014, gestart met handelingsgericht indiceren en arrangeren, het MDO (Multidisciplinair Overleg op scholen). Deze nieuw ontwikkelde manier van ondersteuningstoewijzing heeft als belangrijk neven doel de expertise van het S(B)O en Jeugdzorg naar de school te brengen.

1.4. Ambulante Begeleiding ZML

Vanaf 1 augustus 2012 wordt vanuit de Klimopschool de Ambulante Begeleiding (AB) gedaan voor Cluster 3/ZML voor het PO (incl. SBO), VO en MBO in de regio Gooi e.o. In totaal gaat het om een (fluctuerend) aantal van ongeveer 34 leerlingen, waarvan ± 80% in het PO. De AB wordt verzorgd door groepsleerkrachten die de AB-taak als speciale taak (geheel of gedeeltelijk) naast hun lestaak jaarlijks krijgen toebedeeld (taakdifferentiatie).

Daarnaast wordt voor de regio Weesp, Muiden, Muiderberg in 2016/ 2017 gebruik gemaakt van een externe ABer (ZZPer), mw. (Remke) Reuvekamp/Bureau Adremke). Elan streeft ernaar de AB geheel vanuit eigen personele inzet te kunnen verzorgen. Op basis van de teldatum 1 oktober 2013 was conform het z.g. Tripartite-overleg, de omvang van de AB "gegarandeerd" tot 1 augustus 2016. Voor de periode erna zijn (nieuwe) afspraken gemaakt met de besturen van de Samenwerkingsverbanden.

1.5. Gedragsspecialist

Bij de (verdere) implementatie en borging van PBS (Positive Behavior Support) in de SBO scholen wordt incidenteel gebruik gemaakt van een extern deskundige, mw. M. (Monique) Baard. Daarnaast neemt scholing en training op het gebied van Veiligheid en Omgaan met agressie een belangrijke plaats in bij alle teams (o.a. Train Inn).

1.6. Ontwikkeling leerlingenaantallen

De ontwikkeling Passend Onderwijs, maar ook de door de gemeenten aangegeven verwachte leerling krimp, zal mogelijk leiden tot een verdere terugloop in leerlingen op de SBO-scholen van Elan. Mede gezien het feit dat de inkomsten grotendeels gebaseerd zijn op de leerlingenaantallen en daarnaast de van overheidswege al geëffectueerde bezuinigingsmaatregelen en kortingen (o.a. LGF-financiering voor SBO-leerlingen), wil Elan het behoud van expertise voor de komende jaren veilig stellen.

De Reserve Personeel die hiertoe is ingericht, dient ter dekking van de toekomstige kosten (o.a. personele frictie) die hieraan gerelateerd zijn.

1.8. Opbrengstgericht werken en inzet middelen Prestatiebox

Opbrengstgericht datagestueerd werken is een belangrijk thema binnen Stichting Elan en is opgenomen in het geformuleerde meerjaren strategisch beleidsplan.

Op alle scholen van de stichting ligt de focus op het meer resultaatgericht werken volgens de z.g. PDCA (plan, do, check, act)-cyclus. Richtinggevend voor het onderwijsproces zijn het vooraf geformuleerde ontwikkelingsperspectief en uitstroomprofiel van de leerlingen.

Het meten van de resultaten van ons onderwijs (doelrealisatie) draagt tevens bij aan het kunnen expliciteren van de meerwaarde van onze scholen ten opzichte van het regulier onderwijs.

De activiteiten hebben o.a. betrekking op de verdere professionalisering van leraren en schoolleiders t.a.v. opbrengstgericht en datagestueerd werken. Er zijn bovenschoolse werkgroepen ingericht (Zorgstructuur, Kwaliteitszorg, OGW/Arrangementen) bestaande uit directieleden, IBers en groepsleerkrachten die de bestuursopdracht uitwerken en voorstellen voor beleid ontwikkelen. De professionalisering vindt zowel op individueel, team- en Elan-niveau plaats. Ondersteuning en begeleiding worden ingezet o.a. door de CED. De middelen van de Prestatiebox worden ingezet om dit proces te faciliteren. In de aanloop naar de fusie is besloten om het ineenvlechten van de beide organisaties gezamenlijk uit te werken. De diverse Werkgroepen (zowel onderwijsinhoudelijk als op het gebied van bedrijfsvoering en personeel & organisatie) zijn vanuit beide organisaties samengesteld.

1.9. Inspectie en Onderwijskwaliteit

Alle scholen van Stichting Elan zijn positief of zeer positief beoordeeld door de inspectie. In het strategisch beleidsplan 2014-2018 hebben we de ambitie geformuleerd dat Elan-scholen op alle kwaliteitsindicatoren tenminste voldoende scoren.

Elan-scholen hebben allen het basisarrangement en geen van de indicatoren scoort onvoldoende.

1.10. Samenwerkingsverbanden PO (Unita) en Samenwerkingsverband VO (Qinas)

Er is intensieve samenwerking tussen de scholen voor regulier basisonderwijs en de SBO-scholen van Stichting Elan binnen het Samenwerkingsverband Unita. Conform het OndersteuningsPlan ontvangt Stichting Elan van het samenwerkingsverband middelen m.b.t. zorgformatie (boven 2%), AWBZ, groeiformatie en inzet van expertise. Deze inkomsten zijn opgenomen in de post Overige baten.

Passend Onderwijs PO (27-09) Passend Onderwijs PO (27-09) Únita

Mevrouw Fischer maakt sinds de oprichting van het Samenwerkingsverband PO Únita (oktober 2013), deel uit van het bestuur in de functie van secretaris.

Rechtsvorm

Samenwerkingsverband Únita is een vereniging. De gezamenlijke besturen van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO, Únita, vormen de Algemene ledenvergadering. In totaal betreft het 30 besturen voor regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 en 4. Hiervan zijn 23 besturen z.g. éénpitters (besturen voor regulier basisonderwijs met één school).

OndersteuningsPlan

In het vierjarige "OndersteuningsPlan" beschrijft het samenwerkingsverband hoe de middelen worden ingezet en op welke wijze de ondersteuningstoewijzing inclusief de "verwijzingstoestemming" voor het speciaal (basis)onderwijs is georganiseerd. Op niveau van het samenwerkingsverband is de medezeggenschap t.a.v. het OndersteuningsPlan belegd bij een OPR ("ondersteuningsplanraad"). Met de gemeenten in het samenwerkingsverband dient "op overeenstemming gericht overleg" (OOGO) gevoerd te worden met betrekking tot het OndersteuningsPlan.

Het Samenwerkingsverband Únita bevindt zich in de z.g. "groene zone" voor wat betreft de uitwerking van de vereveningsmaatregel. Dit houdt in dat de verwijzingen vanuit het regulier basisonderwijs naar de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in het verleden zich onder het niveau van het landelijk gemiddelde bevinden. Hierdoor vindt in onze regio een positieve verevening plaats die (in meerjarenperspectief) leidt tot aanzienlijke beleidsruimte.

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO (27-10) Qinas

De samenwerking tussen de scholen voor voortgezet regulier onderwijs en de VSO-afdelingen van de Klimop is minder intensief dan in het basisonderwijs. Conform het OndersteuningsPlan ontvangt Stichting Elan van het samenwerkingsverband een bedrag per leerling (schoolmodel). Deze inkomsten zijn opgenomen in de post Overige baten. De VSO-scholen/afdelingen cluster 3 en 4 vallen onder Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Qinas; dit betreft VSO Klimopschool, Elan College (Bussum) en Elan College Huizen.

De gezamenlijke besturen van het samenwerkingsverband VO-VSO maken de keuze voor bestuursvorm en inrichting van het SWV, de indicatiestelling (verwijzing naar VSO-scholen) en de toedeling van middelen. Dit betekent onder meer dat een SO-leerling van de Klimopschool niet (zoals voorheen) "automatisch" door kan stromen naar de VSO-afdeling, maar dat daar toestemming in de vorm van de ToeLaatbaarheidsVerklaring (TLV) voor nodig is van het SWV. De VO-besturen hebben zich uitgesproken voor een zeer geringe rol voor het SWV (een "lichte" toetsing/indicatiestelling en verder een "kassiersfunctie") en gaan uit van het "schoolmodel" voor wat betreft de verdeling van de middelen. In dit model worden de middelen (na aftrek van de VSO-budgetten en "loketkosten") zoveel als mogelijk verdeeld over de VO-besturen. Evenals het SWV PO bevindt het SWV VO zich voor wat betreft de verevening in de "groene zone".

In het schooljaar 2016/2017 is de heer van Elswijk toegetreden tot het bestuur van Qinas.

REaCtys

Op 1 augustus 2014 is REaCtys opgehouden te bestaan. Voor de regio Gooi e.o. verzorgt Stichting Elan (De Klimopschool) de Ambulante Begeleiding ZML PO, VO en MBO.

In het kader van de opheffing van REaCtys is alvast een deel van de opgebouwde reserve overgedragen aan de deelnemende besturen; de definitieve eindafrekening en opheffing heeft in 2016 plaats gevonden.

1.11. Brede School

Het Mozaïek maakt sinds medio 2008 deel uit van de Pilot Brede School van de gemeente Hilversum. In het kader van deze pilot zijn middelen beschikbaar gesteld om een z.g. Naschoolse Opvang Plus in samenwerking met het RIBW in te richten voor kinderen die niet of onvoldoende gebruik kunnen maken van de reguliere opvangmogelijkheden. De groeps grootte is kleiner en de groepsleiding is HBO-opgeleid.

De subsidie Brede School is in afwachting van nieuw beleid éénmalig verlengd tot einde schooljaar 2016/ 2017.

Bij De Wijngaard functioneert een dergelijke NSO Plus-groep door samenwerking tussen De Wijngaard, Stichting Kinderopvang Huizen en het RIBW.

1.12. Samenwerking Klimopschool met Sherpa

In 2011 is een overeenkomst getekend voor het gezamenlijk ontwikkelen en uitwisselen van expertise en methodieken en het vormgeven van de onderwijs- en zorgarrangementen

1.13. Profiel en Imago

In 2014 is de huisstijl en website van Stichting Elan gerealiseerd; deze wordt jaarlijks geactualiseerd en geoptimaliseerd. Op diverse eigentijdse manieren wordt vormgegeven aan PR-activiteiten. De nieuwe locaties (Elan Breduit en Elan College Huizen) zijn opgenomen in de huisstijluitingen.

2. Personeel

Aan Stichting Elan zijn ± 185 medewerkers verbonden, die ongeveer 145 Fte's vertegenwoordigen.

Ieder schoolteam is multidisciplinair samengesteld.

Het functiebouwwerk van Elan bestaat uit de volgende functiecategorieën:

a) Directie

- bestuurder-directeur/ B4
- locatiedirecteur/ DB

b) Onderwijzend personeel (OP)

- Leraar LB (incl. vakdocent bewegingsonderwijs)
- Leraar LC

c) Onderwijsondersteunend personeel (OOP)

OOP met behandel-/lestaken:

- logopedist/ 8 of 9
- psycholoog/orthopedagoog/ 11
- onderwijsassistent(e)/ 4

OOP zonder behandel-taken:

- administratief medewerk(st)er/ 4
- conciërge/ 4
- technisch assistent/ 5
- systeembeheerder/ 7
- directie assistent/ 7
- maatschappelijk deskundige/ 9 of 10
- personeelsfunctionaris/ 9
- algemeen beleidsmedewerker/ 10

2.1. BAPO/ DI

Met de nieuwe CAO-PO zijn de BAPO-rechten drastisch veranderd. Er is een overgangsregeling afgesproken, waarbij werknemers boven de 52 jaar, die nog geen BAPO opnamen, nog wel (overgangs)recht op BAPO-verlof hebben, maar bij wie een hogere salariskorting van 50% wordt toegepast.

De uren DI kunnen voor oudere leerkrachten die BAPO-verlof genieten, opgenomen worden in verlofuren. Met alle medewerkers worden jaarlijks afspraken gemaakt hoe het verlof opgenomen wordt. Vrijwel alle medewerkers nemen jaarlijks hun verlofuren op. Een deel van het personeelsbestand heeft een SpaarBAPO-saldo, dat geacht wordt ingezet te worden gedurende de jaartaak in de opvolgende jaren. Het daarmee samenhangende risico maakt deel uit van de ingerichte Bestemmingsreserve Personeel.

2.2. Spaarverlof

Er wordt geen gebruik gemaakt van spaarverlof.

2.3. Voorziening Jubilea

De Voorziening Jubilea wordt opgenomen ter dekking van de verwachte lasten met betrekking tot jubileumgratificaties etc. tijdens het dienstverband. Dyade voert hierin de administratie.

2.4. Beleid uitkeringen na ontslag

In toenemende mate worden wij geconfronteerd met de gevolgen van de Wet Werk & Zekerheid, m.n. daar waar het gaat om de z.g. transitievergoeding.

3. Huisvesting

3.1. Meerjaren Onderhoudsplan (MOP)

In 2014 is een geactualiseerd MOP opgesteld waarbij tevens de verwachte investeringen t.g.v. de (door)decentralisatie Buitenonderhoud zijn meegenomen. De (actualisatie van) het MOP wordt uitgevoerd in september 2017 door het bureau Asset Facilities en betreft dan 6* van de 7 Elan locaties.

* De locatie Elan Breeduit is in beheer van de Gemeente.

*

3.2. Specifieke vereisten aan gebouwen en inrichting

De investeringen in 2016 betreffen -zijn naast de gebruikelijke- de investeringen t.a.v. de nieuwe locatie(s).

3.3. Veiligheid

Begin 2014 zijn voor alle scholen de RI&E gehouden en is de veiligheid beoordeeld door een deskundige. Daar waar maatregelen voorgesteld zijn, c.q. noodzakelijk blijken, zijn deze in de planning meegenomen. De herziene RI&E is in het najaar van 2016 uitgevoerd.

3.4. Schoon gebouw

De directeurs met hun team dragen zorg voor opgeruimde schoolgebouwen met een gezellige sfeer. De (externe) schoolschoonmaak wordt regelmatig geëvalueerd.

4. Klachtafhandeling

Er zijn tijdens het verslagjaar 2016 geen klachten ingediend.

5. Continuïteitsparagraaf

5.1. Omstandigheden:

In 2017 en volgende jaren moeten wij rekening houden met een aantal ontwikkelingen en investeringen:

5.1.2. (Passend) Onderwijs

De impuls ten behoeve van de verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in onze scholen brengt extra investeringen met zich mee. Hierbij moet o.a. gedacht worden aan extra personele inzet en ondersteuning (inhuur van derden/professionalisering). In het kader van de ontwikkeling Passend Onderwijs wordt het steeds belangrijker om de expertise van de Elan-scholen verder te ontwikkelen en te expliciteren. In ons onderwijsaanbod willen wij zo goed mogelijk aansluiten op de vragen van het regulier (basis)onderwijs. Naast het (interne) kwaliteitsontwikkelingstraject, richten wij ons sterk op een (externe) profilering en positionering van Stichting Elan.

5.1.3. Financiën

B.1 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De planning- en control cyclus bestaat het uit jaarlijks opstellen van een exploitatiebegroting en een investeringsbegroting. Daarin komt tot uiting welke plannen er voor het komende (kalender)jaar gemaakt zijn. De begroting is taakstellend; de locatiedirecteuren zijn verantwoordelijk voor de schoolspecifieke posten en de daarmee samenhangende budgetten. Vier keer per jaar worden er tussentijdse financiële cijfers opgesteld door het administratiekantoor. Deze bestaan uit een overzicht van de baten en lasten van de gecumuleerde periode en worden in hetzelfde overzicht vergeleken met de periode begroting. Verschillen worden geanalyseerd en waar nodig kan dit aanleiding geven tot interventies. In de voortgangsgesprekken met de locatiedirecteuren is de uitputting van de begroting (aan de hand van het Budget vergelijkend Overzicht/ BvO) onderwerp van gesprek.

In de financiële administratie is sprake van een scheiding in het invoeren van facturen en het fiatteren ervan. Voor wat betreft de personele administratie is er spraken van een beperkte bevoegdheid t.a.v. het invoeren van mutaties t.a.v. (nieuw) personeelsleden. De locatiedirecteuren zijn alleen bevoegd tot het invoeren van kortdurende (< 14 dagen) ziektevervangingsmutaties. Bij langdurige vervanging is er overleg met het Bestuursbureau. Alle mutaties m.b.t. langdurige ziektevervanging, vervangingen in het kader van verloven (zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof, buitengewoon verlof etc.) alsmede alle benoemingen en ontslagen lopen via het Bestuursbureau.

De in voorjaar 2017 gereed gekomen Meerjarenbegroting 2017-2012, is opgesteld op basis van nieuwe inzichten en een andere indeling (specificatie naar "bedrijfsonderdelen").

In 2009 heeft de Commissie Don een rapport uitgebracht m.b.t. vermogensbeheer en risicomanagement. Hierbij is de term "kapitalisatiefactor" m.b.t. de vermogenspositie geïntroduceerd en zijn "signaleringsgrenzen" geformuleerd. Besturen waarbij er sprake is van een (forse) overschrijding in combinatie met achterblijvende onderwijsprestaties worden nader onderzocht en dienen zich te verantwoorden over eventueel achterblijvende investeringen in relatie tot de achterblijvende prestaties. Stichting Elan zit weliswaar boven de aangegeven signaleringsgrenzen, maar investeert daarnaast dermate substantieel in (de verbetering van) het primaire proces dat er geen sprake is van

ondoelmatig gebruik van onderwijsmiddelen. Tevens is het gezien op de risico's die samenhangen met de ontwikkelingen van Passend Onderwijs i.c.m. autonome krimp wenselijk een gezonde vermogenspositie in stand te houden.

B.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Risico's in de baten

a. T-1 bekostiging

De teldatum 1 oktober is bepalend voor de materiële bekostiging in het erop volgende kalenderjaar en de personele bekostiging in het erop volgende schooljaar. Bij krimp van het aantal leerlingen ontstaat er dus in beginsel, tijdelijk, ruimte in de bekostiging. Deze kan echter niet altijd 'verzilverd' worden, omdat er niet altijd 'ontslagruimte' is. Omgekeerd kan, bij groei van het aantal leerlingen, voorfinanciering aan de orde zijn.

b. Zekere versus onzekere baten

Omdat vrijwel alle baten voor 2017 gebaseerd zijn op de teldatum 1 oktober 2016 of 1 oktober 2017 kan met zekerheid gesteld worden dat de baten 2017 ontvangen zullen worden. De baten voor de periode daarna zijn gebaseerd op aannames van de ontwikkeling van de Rijksbijdragen en de ontwikkeling van het leerlingenaantal. Deze baten zijn dus veel minder zeker.

c. Structurele versus incidentele baten

De baten zijn voor ongeveer 85% structureel van aard, er kan bij deze structurele baten wel sprake zijn van eventuele stijging of daling, deze hangt samen met toe- of afname van het aantal leerlingen, dan wel indexering van de bekostiging. Ongeveer 15% van de baten is, in meerjarig perspectief bezien, minder structureel van aard.

Risico's in de lasten

a. Loonkosten

De loonkosten zijn gebaseerd op een loonkostenbegroting van Dyade.

De Stichting dient bij inkrimping van de formatie de regels van het UWV en het Participatiefonds in acht te nemen. In de praktijk betekent dit dat er tijd overbrugd moet worden tussen het moment dat duidelijk is dat inkomsten dalen en het moment dat de inkrimping van het personeelsbestand geëffectueerd kan worden. Stijging van de baten in de categorie SO en daling van de baten in de categorie SBO (of omgekeerd) kan ook leiden tot personele fricties, omdat niet alle personeelsleden zonder meer in beide onderwijstypen inzetbaar zijn.

In de begroting is geen rekening gehouden met eventuele transitievergoedingen die betaald zouden moeten worden. Dit omdat er momenteel een wetsvoorstel is om deze kosten vanuit een collectiefonds te bekostigen.

b. Overige lasten

De materiële lasten kennen geen substantiële risico's. Weliswaar geldt voor de nieuwe locaties / activiteiten dat ervaringscijfers ontbreken, maar deze kosten zijn relatief beperkt qua omvang.

c. Overige risico's

Potentiële risico's in de bedrijfsvoering worden door middel van beheersmaatregelen ondervangen. De Planning & Control cyclus voorziet in periodieke financiële rapportages op basis van softcloses. Tevens zullen op deze momenten beleidsrijke eindejaarsprognoses worden opgesteld.

De risico's die samenhangen met de inzet vanuit Elan in de expertisepool van het SWV PO Unita zijn aanzienlijk. De inzet betreft ± 17 FTE onderverdeeld naar diverse

functiecategorieën. Om een goede balans te vinden tussen enerzijds het leveren (en op peil houden) van de juiste deskundigheid en anderzijds het beheersen van het risico dat met deze personele inzet samenhangt, zijn bindende en lange termijn afspraken noodzakelijk.

Met het SWV PO Unita is overeengekomen dat jaarlijks vóór 1 april een garantiestelling wordt afgegeven op de omvang van de personele inzet vanuit Elan voor een periode van 2 jaar. M.a.w. 2 jaar van te voren is bekend wat de omvang van de gewenste personele inzet is en kan Elan participeren op een eventuele afname. Daarnaast is afgesproken dat een eventuele krimp maximaal 25% kan bedragen.

Het behoud van werkgelegenheid en het op peil houden van de daarmee samenhangende expertise, blijft een voortdurend aandachtspunt. Het versterken van onze positie in het samenwerkingsverband en het ontwikkelen van nieuwe activiteiten (zie "ontwikkelingen") komen deels voort uit het gesignaleerde risico t.a.v. werkgelegenheid als gevolg van teruglopend leerlingenaantal.

B.3 Rapportage toezichthoudend orgaan

Toezichtrol:

Alle leden van het toezichthoudende deel van het Algemeen Bestuur (AB) hebben tot taak toe te zien op het Dagelijks Bestuur en voornamelijk in hoeverre de bestuurder-directeuren door middel van strategie, beleid en beheer het doel van de Stichting Elan realiseren met oog voor de daarbij aan de orde zijnde belangen, processen, effecten en risico's.

Er is vergaderd volgens het vooraf vastgestelde jaarrooster en de daarbij behorende beleidsagenda. Het Algemeen Bestuur heeft in 2016 5 keer vergaderd, op:

- o 12 april (o.a. Opbrengsten);
- o 27 juni (o.a. Bestuursformatieplan, Jaarrekening/ Jaarverslag 2015);
- o 27 september (o.a. Jaarplan en Zelfevaluatie Toezichthoudend Bestuur);
- o 15 november (o.a. Opbrengsten)
- o 13 december (o.a. Begroting 2017).

Daarnaast heeft de voorzitter contacten met het dagelijks bestuur onderhouden over diverse beleidsgebieden en agendavoorbereiding.

Het Algemeen Bestuur is goed toegerust voor haar toezichthoudende rol. Er is vastgelegd welke beleidsstukken en welke (mondelinge) informatie het dagelijks bestuur aan de toezichthouders overlegt.

Daarnaast bezoeken de toezichthouders twee scholen per jaar om feeling met de werkvloer te houden. Eenmaal per jaar vindt een z.g. THEMA-vergadering plaats waarbij tevens de directies van de scholen worden betrokken.

In de vergaderingen zijn o.a. de volgende stukken vastgesteld:

- o Begroting
- o Bestuursformatieplan
- o Jaarplan/ Jaarverslag

In twee bijeenkomsten van het Algemeen Bestuur zijn de z.g. "onderwijsopbrengsten" aan de orde geweest. Het AB heeft zich in deze bijeenkomsten geïnformeerd over de resultaten van het onderwijs op de Elan scholen. De opbrengsten zijn voor alle scholen boven inspectienorm.

De contacten met de GMR worden door het DB onderhouden.

Structureel vindt directieberaad plaats tussen het DB en de locatiedirecteuren volgens een vooraf vastgesteld schooljaar-rooster.

Werkgeversrol:

In 2016 heeft de remuneratiecommissie (voorzitter met bestuurslid) het beoordelingsgesprek gevoerd met de beide bestuurder-directeuren.

Klankbordfunctie:

Als werkgever van het DB hebben de toezichthouders gedurende het jaar een stimulerende rol vervuld tijdens de vergaderingen. Daarnaast zijn er de individuele momenten waarop TB-leden door het DB gevraagd worden vanuit hun klankbordrol. De DB-leden hebben hiertoe naar behoefte zelf contact opgenomen met de voorzitter en leden om onderwerpen te bespreken.

Verbinding leggen met de samenleving:

De toezichthouders onderhouden zelf geen structurele contacten met stakeholders, afgezien van de afgesproken schoolbezoeken. Alle contacten worden door het DB onderhouden, dat daarvan verslag doet in de AB vergaderingen.

Bestuurlijke rol:

Het Algemeen Bestuur heeft in 2016 de eigen rol en het eigen handelen geëvalueerd. Terugkijkend op de aan zich zelf gestelde doelen is het Algemeen Bestuur van oordeel dat zij het toezicht op het behalen van de jaardoelen heeft uitgevoerd. Voor het gehouden toezicht hebben de leden van het Algemeen Bestuur een onkostenvergoeding ontvangen conform VTOI normen.

5.1.4. Huisvesting

Aangezien alle verbouwingen zijn afgerond, gaan de scholen weer terug naar het "oude" regime van inventarisatie d.m.v. een Meerjaren onderhoudsplanning en een jaarlijkse actualisatie. De Voorziening Onderhoud wordt hiermee d.m.v. donaties in overeenstemming gebracht.

Per 1 januari 2015 is de "doordecentralisatie Onderhoud" voor het PO gaan gelden. Hiermee worden middelen van het Rijk rechtstreeks toegekend aan de besturen en niet langer aan de gemeenten. Inmiddels is bekend dat er sprake zal zijn van een z.g. "koude overdracht" hetgeen betekent dat er voorafgaand aan de doordecentralisatie van de middelen geen nulmeting verricht zal worden om de staat van het onderhoud te beoordelen.

Toekomstige ontwikkelingen (2016 e.v.)

1. Wet werk en zekerheid (Wwz)

De inwerkingtreding van de Wet Werk en Zekerheid is voor het onderwijs opgeschort en vanaf 1 juli 2016 van kracht geworden. De gevolgen hiervan voor de Stichting Elan zijn ingrijpend, m.n. met betrekking tot de ketenbepaling waarbij het flexibel gebruik maken van invallers/vervangers nog maar zeer beperkt mogelijk zal zijn. Daarnaast hebben wij te maken met het recht op transitievergoeding.

2. Nevenvestiging Klimopschool Elan Breeduit

Per augustus 2016 is de vestiging Elan Breeduit gestart met een SO (Elan Primair) en VSO afdeling (Elan College) en in totaal 71 leerlingen. Voor het Elan College gaat het om leerlingen waarbij er sprake is van een complexe Autisme Spectrum Stoornis (ASS) problematiek en met een uitstroomperspectief op HAVO/VWO niveau. Het onderwijs wordt vormgegeven m.b.v. IVIO. De methodiek van "Geef me de 5" vormt de basis van het handelen. De verwachting is dat in het schooljaar 2017/2018 deze locatie groeit met 3 groepen. Ten gevolge van de T-1 bekostiging zijn zowel de start als de uitbreiding zijn "voorfinancieringen".

3. Samenwerking Leger des Heils en Stichting Elan

Einde 2015 zijn de voorbereidingen getroffen voor een nauwe samenwerking van het Leger des heils (OC Trompendaal) en Stichting Elan (het Mozaïek). Het betrof een nieuw op te starten groep waarbij er sprake is van zowel onderwijs als behandeling (specialistische dagbehandeling) voor leerlingen vanaf 4 jaar. Het onderwijs wordt verzorgd door de groepsleerkracht en de behandeling door de pedagogisch medewerker. Vanuit beide organisaties wordt de ondersteuningsstructuur (ps./orth., logopedie etc.) vormgegeven. Deze groep is per januari 2016 in het Mozaïek van start gegaan als "onderwijs/zorg arrangement".

In Huizen/ Wijngaard is per januari 2017 een speciale groep gestart als "zorg/onderwijscombinatie". Er is intensieve samenwerking en uitwisseling tussen zorg en school en er is sprake van een "flexibel continuüm".

4. Weesp

De start van een vestiging (dislocatie) in Weesp is onderzocht, maar vanuit de gemeente niet doorgezet.

5. Overname nevenvestiging Mulock Houwer 't Gooi (Huizen)

De Mulock Houwer 't Gooi (VSO VMBO-niveau "oud" cluster 4) is per 1 oktober 2016 overgedragen aan Stichting Elan onder de naam Elan College Huizen. De aanvraag voor een nevenvestiging (Klimopschool) is op 10 april 2017 afgegeven en wordt geëffectueerd op 1 augustus 2017.

Bij de overdracht is in totaal 12,6 FTE (Directie, OP en OOP) overgenomen.

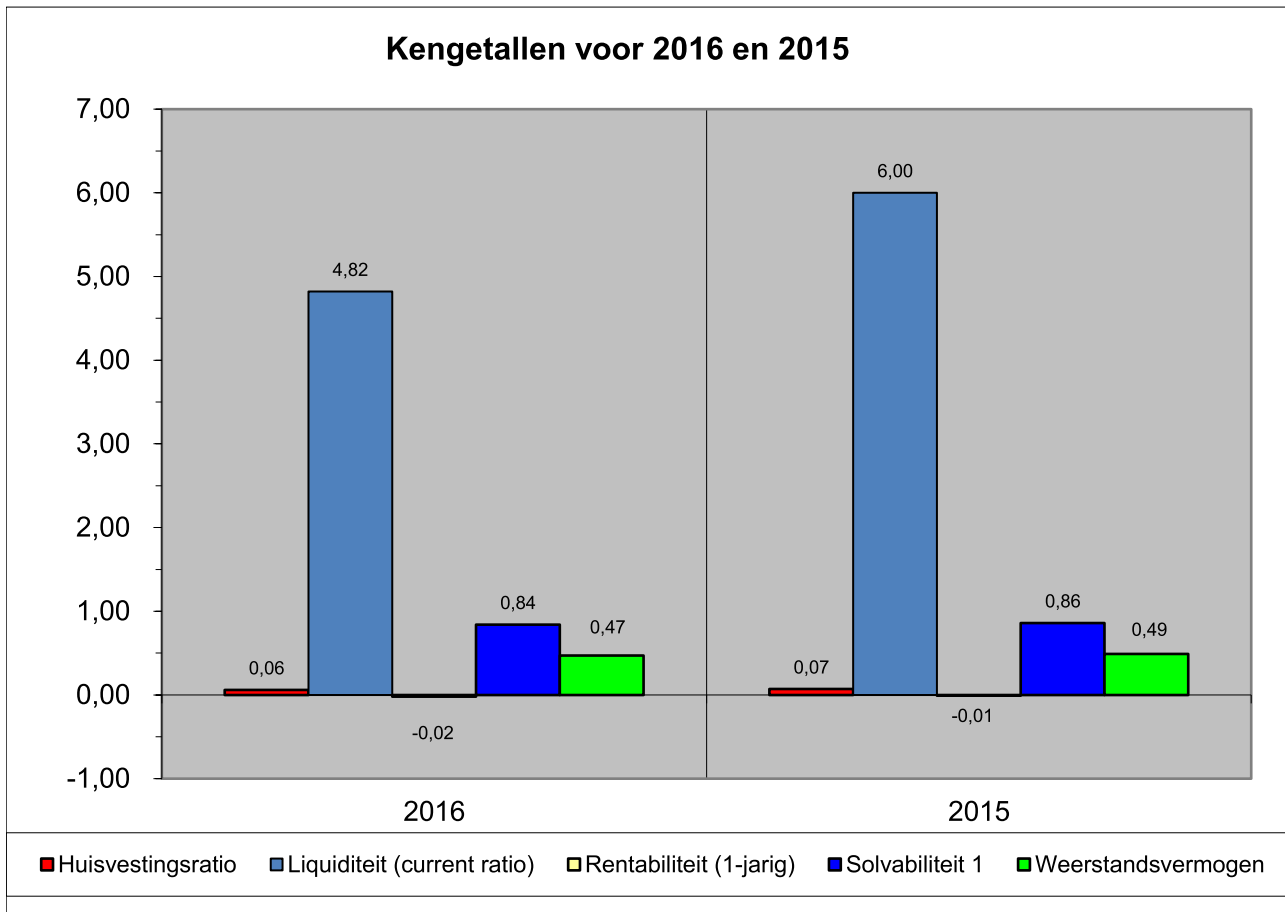
6. Zorg in school

Zoals reeds eerder besproken bestaat de behoefte binnen onze scholen aan begeleiding en ondersteuning (zorg) in de onderwijssetting. De scholen zijn hierbij afhankelijk van de door de gemeenten (Regio) gecontracteerde aanbieders, hetgeen met zich meebrengt dat er onvoldoende continuïteit in de begeleiding geboden wordt en de regie bij de ouders/ aanbieder ligt. Elan wil onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om binnen de school de zorg zelf te kunnen gaan bieden (eigen regie) vanuit de gemeentelijke budgetten. Daarnaast wil Elan onderzoeken of er een combinatie mogelijk is met behandeling op locatie, waarbij er vanuit een samenhangend geheel (onderwijs + zorg + behandeling) optimale kansen geboden kunnen worden.

KENGETALLEN

Met betrekking tot de huisvestingsratio, liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2016	2015	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,06	0,07	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	4,82	6,00	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	-0,02	-0,01	kleiner dan -0,10
Solvabiliteit (definitie 2)	0,84	0,86	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	0,47	0,49	kleiner dan 0,05

Op de volgende pagina's vindt u de omschrijving van de kengetallen incl. berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding aan van de lasten van huisvesting afgezet tegen de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	602.061		614.274	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	19.355		13.635	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		621.416		627.909
- Totale lasten	10.352.120		9.644.316	
- Financiële lasten	1.036		7.114	
Som totale lasten en financiële lasten		10.353.156		9.651.430
Kengetal:		0,06		0,07

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2016 kleiner ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de huisvestingsratio gedaald.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	4.411.444		4.814.217	
- Vorderingen	658.553		519.651	
Vlottende activa		5.069.997		5.333.868
Kortlopende schulden		1.050.802		889.156
Kengetal:		4,82		6,00

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 4,82 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De Stichting heeft op 31 december 2016 de beschikking over € 4.411.444 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 658.553 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 1.050.802.

De liquiditeitspositie is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Resultaat		-247.680		-64.360
- Totaal baten	10.082.371		9.515.835	
- Financiële baten	23.105		71.235	
Som totaal baten inclusief financiële baten		10.105.476		9.587.070
Kengetal 1-jarig:		-0,02		-0,01

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan -0,10.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 10.105.476, een resultaat behaald van -€ 247.680. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen en besteed wordt er € 0,02 wordt ingeteerd op de reserves.

De rentabiliteitspositie is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie 2: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	4.749.415		4.712.219	
- Voorzieningen	883.787		802.655	
Som eigen vermogen en voorzieningen		5.633.202		5.514.874
Totaal vermogen		6.684.004		6.404.030
Kengetal:		0,84		0,86

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Definitie 2 van de solvabiliteit geeft aan dat 84% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 16% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteitspositie is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de solvabiliteitspositie gedaald.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	4.749.415		4.712.219	
- Totaal baten	10.082.371		9.515.835	
- Financiële baten	23.105		71.235	
Som totaal baten inclusief financiële baten	10.105.476		9.587.070	
Kengetal:	0,47		0,49	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is het weerstandsvermogen gedaald.

Definitie: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	4.749.415		4.712.219	
- Materiële vaste activa	1.614.007		1.070.162	
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa	3.135.408		3.642.057	
- Totaal baten	10.082.371		9.515.835	
- Financiële baten	23.105		71.235	
Som totaal baten inclusief financiële baten	10.105.476		9.587.070	
Kengetal:	0,31		0,38	

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Balans totaal	6.684.004		6.404.030	
- Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	181.250		192.783	
Verschil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen	6.502.754		6.211.247	
- Totaal baten	10.082.371		9.515.835	

- Financiële baten	23.105	71.235
Som totaal baten inclusief financiële baten	<u>10.105.476</u>	<u>9.587.070</u>
Kengetal:	0,64	0,65

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2016 in vergelijking met 31 december 2015. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Immateriële vaste activa	-	-	Eigen vermogen	4.749.415	4.712.219
Materiële vaste activa	1.614.007	1.070.162	Voorzieningen	883.787	802.655
Vorraden	-	-	Kortlopende schulden	1.050.802	889.156
Vorderingen	658.553	519.651			
Liquide middelen	4.411.444	4.814.217			
Totaal activa	6.684.004	6.404.030	Totaal passiva	6.684.004	6.404.030

Toelichting op de balans:

Activa

Materiële vaste activa:

De materiële vaste activa zijn toegenomen. In 2016 zijn per oktober de activa van voormalig Mulock Hower overgenomen voor € 284.875. Per augustus is Elan Breeduit gestart in Bussum en is de Wijngaard verhuisd naar een nieuwe locatie. Voor deze twee locaties zijn investeringen gedaan in meubilar, ICT en leermiddelen. Bij de overige locaties is er geïnvesteerd in ICT.

Vorderingen:

De vorderingen zijn toegenomen. Er zijn verschillende redenen voor. De vordering op het vervangingsfonds is € 121.000 per ultimo 2016.. Per ultimo 2015 was de vordering op het vervangingsfonds € 25.000. Het grote verschil tussen deze twee jaren heeft als oorzaak de nieuwe declaratiesystematiek van het vervangingsfonds per 1 januari 2016.

Liquide middelen:

Voor een overzicht van de mutaties in de liquide middelen zie het kasstroomoverzicht.

Passiva:

Eigen vermogen:

Het Eigen vermogen is ondanks het negatieve resultaat toegenomen. De oorzaak is de overname van de activa van Mulock 't Gooi. Deze is verwerkt als een bestemmingsreserve nulmeting.

Voorzieningen:

De voorzieningen zijn toegenomen door een dotatie van € 168.000 en een onttrekking van € 55.000

Kortlopende schulden:

De kortlopende schulden zijn met name toegenomen doordat de premienota's van november 2016 van het vervangingsfonds en participatiefonds in januari 2017 betaald zijn.

Analyse resultaat

De begroting van 2016 liet een positief resultaat zien van € 26.775. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat boekjaar 2016 van € 247.680: een verschil van € 274.455 met de begroting. Het negatief resultaat over het boekjaar 2015 bedroeg € 64.360. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van

Analyse realisatie 2016 versus realisatie 2015 en realisatie 2016 versus begroting 2016

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2016 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2015:

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Vershil	Realisatie 2015	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	6.738.872	6.698.399	40.473	7.663.380	-924.508
Overige overheidsbijdragen	113.338	104.965	8.373	94.080	19.258
Overige baten	3.230.161	2.515.861	714.300	1.758.375	1.471.786
Totaal baten	10.082.371	9.319.225	763.146	9.515.835	566.536
Lasten					
Personele lasten	8.738.530	8.081.045	657.485	8.144.413	594.117
Afschrijvingen	234.965	176.348	58.617	192.248	42.717
Huisvestingslasten	602.061	521.250	80.811	614.274	-12.213
Overige instellingslasten	776.564	546.807	229.757	693.381	83.183
Totaal lasten	10.352.120	9.325.450	1.026.670	9.644.316	707.804
Saldo baten en lasten	-269.749	-6.225	-263.524	-128.481	-141.268
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	23.105	40.000	-16.895	71.235	-48.130
Financiële lasten	1.036	7.000	-5.964	7.114	-6.078
Totaal financiële baten en lasten	22.069	33.000	-10.931	64.121	-42.052
Nettoresultaat	-247.680	26.775	-274.455	-64.360	-183.320

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2015 gedaald met € 183.320. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

De overige baten zijn toegenomen met de ontvangsten van Unita maar tevens zijn de ontvangsten van oktober tot en met december van Elan College Huizen verwerkt onder deze categorie.
deze gelden worden doorbetaald door Onderwijs Groep Amersfoort € 1.471.786

De personele lasten zijn toegenomen door de start van Elan Breeduit en Elan College Huizen.
De totale loonkosten welke voorgefinancierd zijn vanaf augustus tot en met december zijn € 554.626

De afschrijvingslasten zijn voornamelijk toegenomen door de investeringen in Elan Breeduit en de Wijngaard

De huisvestingslasten zijn per saldo niet veel toegenomen. De voorinvestering in Elan Breeduit en Elan College Huizen is echter € 45.450. In 2015 is er eenmalig een € 95.000 extra gedoteerd aan de voorziening onderhoud. Daarnaast zijn er op andere locaties in 2016 minder uitgaven aan huisvestingslasten.

De voorinvestering in Elan Breeduit en Elan College Huizen is € 108.800 geweest met betrekking tot de overige instellingslasten .

De lasten zijn iets minder toegenomen door verschuivingen in de uitgaven bij andere locaties.
De sterke afname van de reproductie kosten is hierbij opvallend.

De financiële baten en lasten, bestaande uit rentebaten en -bankkosten zijn afgenomen. De oorzaak is tweeledig.

In 2015 zijn er opbrengsten obligaties verantwoord. Aangezien deze per ultimo 2015 allemaal verkocht zijn, zijn er in 2016 geen baten met betrekking tot obligaties. De enige post die ten laste van het resultaat 2016 is verwerkt is de reservering voor de overloopte.

De rente op de spaarrekeningen is in 2016 hoger daar er met betrekking tot 1 rekening de rente niet verwerkt is in 2015 maar in 2016.

Het gerealiseerde resultaat 2016 wijkt af van het begrote resultaat over 2016. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

De overige baten zijn hoger dan de begroting door de gelden van Onderwijs Groep Amersfoort inzake de overname van Mulock Hower Huizen. Daarnaast zijn er meer gelden vanuit Unita en Qinas ontvangen inzake de groeibekostiging € 714.300

De personele lasten zijn toegenomen door de start van Elan Breeduit en Elan College Huizen. De totale loonkosten welke voorgefinancierd zijn vanaf augustus tot en met december zijn € 554.626 Dit betreft voor Elan College Huizen de maanden oktober tot en met december voor een bedrag van € 172.000 en voor Elan Breeduit de periode augustus tot en met december voor een bedrag van € 383.000.

Ten opzichte van de begroting is er € 416.991 meer uitgegeven voor Elan Breeduit en Elan Colleg Huizen.

De afschrijvingslasten zijn voornamelijk toegenomen door de investeringen in Elan Breeduit en de Wijngaard.

Met betrekking tot de huisvestingslasten is de voorinvestering in Elan Breeduit en Elan College Huizen € 45.450. De overige stijging wordt met name veroorzaakt door hoger uitgaven voor klein onderhoud.

De stijging van de overige instellingslasten wordt naast de voorinvestering van Elan Breeduit en Elan College Huizen ad € 108.800 veroorzaakt door een overschrijding op het budget van inventaris apparatuur en leermiddelen.

De financiële baten en lasten, bestaande uit rentebaten en bankkosten zijn lager dan begroot. Tijdens het opstellen van de begroting 2016 was er nog onduidelijkheid over te verwachten rente De inschatting is te hoog geweest.

Investerings- en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het beleid is als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een door het bestuur vastgestelde treasurystatuut. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt blijft dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een risicomijdend financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen en kwartaaldeposito. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. Het Treasurybeleid en het treasurystatuut waarborgen dat beleggingen en beleningen in de praktijk plaatsvinden binnen de kaders die opgesteld zijn in de Regeling Beleggen en Belenen.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

Onderstaand wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor Stichting Elan in het jaar 2017 en verder. Met behulp van de cijfers en toelichtingen daarop voor de Kengetallen, Balans, Staat van baten en lasten en Overige rapportages willen we een beeld geven over de continuïteit van onze stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Aantal leerlingen per 1 oktober	650	757	797	823	823
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	7,00	10,00	9,00	9,00	9,00
Personeel primair proces	80,00	86,00	86,00	88,00	88,00
Ondersteunend personeel	42,00	51,00	50,00	50,00	50,00
Totale personele bezetting	129,00	147,00	145,00	147,00	147,00

Toelichting op de kengetallen

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2015	Realisatie 31-12-2016	Prognose 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019
Materiële vaste activa	1.070.162	1.614.007	1.638.412	1.643.412	1.643.412
Totaal vaste activa	1.070.162	1.614.007	1.638.412	1.643.412	1.643.412
Vorderingen	519.651	658.553	-	-	-
Liquide middelen	4.814.217	4.411.444	-	-	-
Totaal vlottende activa	5.333.868	5.069.997	4.590.324	4.428.422	4.587.525
Totaal activa	6.404.030	6.684.004	6.228.736	6.071.834	6.230.937

Passiva	Realisatie 31-12-2015	Realisatie 31-12-2016	Prognose 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019
Algemene reserve	3.363.156	3.120.127	-	-	-
Bestemmingsreserves	1.349.063	1.637.037	-	-	-
Overige reserves / fondsen	-	-	-	-	-
Eigen vermogen	4.712.219	4.757.164	4.243.765	4.086.863	4.245.966
Voorzieningen	802.655	883.787	883.787	883.787	883.787
Kortlopende schulden	889.156	1.050.802	1.101.184	1.101.184	1.101.184
Totaal passiva	6.404.030	6.691.753	6.228.736	6.071.834	6.230.937

Toelichting op de balans

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten					
Aantal leerlingen	650	757	797	823	823
Rijksbijdragen OCenW	7.663.380	6.738.872	9.267.945	10.560.969	11.070.874
Overige overheidsbijdragen	94.080	113.338	46.950	46.950	46.950
Overige baten	1.758.375	3.230.161	1.351.558	871.824	871.824
Totaal baten	9.515.835	10.082.371	10.666.453	11.479.743	11.989.648
Lasten					
Personeelslasten	8.144.413	8.738.530	9.780.791	10.196.816	10.405.616
Afschrijvingen	192.248	234.965	239.743	241.456	241.556
Huisvestingslasten	614.274	602.061	634.475	702.975	687.975
Overige lasten	693.381	776.564	518.397	518.398	518.398
Totaal lasten	9.644.316	10.352.120	11.173.406	11.659.645	11.853.545
Saldo baten en lasten	-128.481	-269.749	-506.953	-179.902	136.103
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	71.235	23.105	25.000	25.000	25.000
Financiële lasten	7.114	1.036	2.000	2.000	2.000
Totaal financiële baten en lasten	64.121	22.069	23.000	23.000	23.000
Nettoresultaat	-64.360	-247.680	-483.953	-156.902	159.103

Toelichting op de staat van baten en lasten

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De planning- en control cyclus bestaat het uit jaarlijks opstellen van een exploitatiebegroting en een investeringsbegroting. Daarin komt tot uiting welke plannen er voor het komende (kalender)jaar gemaakt zijn. De begroting is taakstellend; de locatiedirecteuren zijn verantwoordelijk voor de schoolspecifieke posten en de daarmee samenhangende budgetten. Vier keer per jaar worden er tussentijdse financiële cijfers opgesteld door het administratiekantoor. Deze bestaan uit een overzicht van de baten en lasten van de gecumuleerde periode en worden in hetzelfde overzicht vergeleken met de periode begroting. Verschillen worden geanalyseerd en waar nodig kan dit aanleiding geven tot interventies. In de voortgangsgesprekken met de locatiedirecteuren is de uitputting van de begroting (aan de hand van het Budget vergelijkend Overzicht/ BvO) onderwerp van gesprek.

In de financiële administratie is sprake van een scheiding in het invoeren van facturen en het fiatteren ervan. Voor wat betreft de personele administratie is er sprake van een beperkte bevoegdheid t.a.v. het invoeren van mutaties t.a.v. (nieuw) personeelsleden. De locatiedirecteuren zijn alleen bevoegd tot het invoeren van kortdurende (< 14 dagen) ziektevervangingsmutaties. Bij langdurige vervanging is er overleg met het Bestuursbureau. Alle mutaties m.b.t. langdurige ziektevervangings-, vervangingen in het kader van verloven (zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof, buitengewoon verlof etc.) alsmede alle benoemingen en ontslagen lopen via het Bestuursbureau.

In 2009 heeft de Commissie Don een rapport uitgebracht m.b.t. vermogensbeheer en risicomanagement. Hierbij is de term "kapitalisatiefactor" m.b.t. de vermogenspositie

geïntroduceerd en zijn "signaleringsgrenzen" geformuleerd. Besturen waarbij er sprake is van een (forse) overschrijding in combinatie met achterblijvende onderwijsprestaties worden nader onderzocht en dienen zich te verantwoorden over eventueel achterblijvende investeringen in relatie tot de achterblijvende prestaties. Stichting Elan zit weliswaar boven de aangegeven signaleringsgrenzen, maar investeert daarnaast dermate substantieel in (de verbetering van) het primaire proces dat er geen sprake is van ondoelmatig gebruik van onderwijsmiddelen. Tevens is het gezien op de risico's die samenhangen met de ontwikkelingen van Passend Onderwijs i.c.m. autonome krimp wenselijk een gezonde vermogenspositie in stand te houden.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Risico's in de baten

a. T-1 bekostiging

De teldatum 1 oktober is bepalend voor de materiële bekostiging in het erop volgende kalenderjaar en de personele bekostiging in het erop volgende schooljaar.

Bij krimp van het aantal leerlingen ontstaat er dus in beginsel, tijdelijk, ruimte in de bekostiging. Deze kan echter niet altijd 'verzilverd' worden, omdat er niet altijd "ontslagruimte" is.

Omgekeerd kan, bij groei van het aantal leerlingen, voorfinanciering aan de orde zijn.

b. Zekere versus onzekere baten

Omdat vrijwel alle baten voor 2017 gebaseerd zijn op de teldatum 1 oktober 2016 of 1 oktober 2017 kan met zekerheid gesteld worden dat de baten 2017 ontvangen zullen worden.

De baten voor de periode daarna zijn gebaseerd op aannames van de ontwikkeling van de Rijksbijdragen en de ontwikkeling van het leerlingaantal. Deze baten zijn dus veel minder zeker.

c. Structurele versus incidentele baten

De baten zijn voor ongeveer 85% structureel van aard, er kan bij deze structurele baten wel sprake zijn van eventuele stijging of daling, deze hangt samen met toe- of afname van het aantal leerlingen, dan wel indexering van de bekostiging. Ongeveer 15% van de baten is, in meerjarig perspectief gezien, minder structureel van aard.

Risico's in de lasten

a. Loonkosten

De loonkosten zijn gebaseerd op een loonkostenbegroting van Dyade.

De Stichting dient bij inkrimping van de formatie de regels van het UWV en het Participatiefonds in acht te nemen. In de praktijk betekent dit dat er tijd overbrugd moet worden tussen het moment dat duidelijk is dat inkomsten dalen en het moment dat de inkrimping van het personeelsbestand

geëffectueerd kan worden. Stijging van de baten in de categorie SO en daling van de baten in de categorie SBO (of omgekeerd) kan ook leiden tot personele fricties

omdat niet alle personeelsleden zonder meer in beide onderwijstypen inzetbaar zijn.

In de begroting is geen rekening gehouden met eventuele transitievergoedingen die betaald zouden moeten worden. Dit omdat er momenteel een wetsvoorstel is om deze kosten vanuit een collectiefonds te bekostigen.

b. Overige lasten

De materiële lasten kennen geen substantiële risico's. Weliswaar geldt voor de nieuwe locaties / activiteiten kosten zijn relatief beperkt qua omvang.

Verslag toezichthoudend orgaan

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen en terreinen	20	5	500
Inventaris en apparatuur	20	5	500
Computers	7	14	500
Laptops	5	20	500
Ipads	4	25	500
Leermiddelen	10	10	500
Overige materiële vaste activa	10	10	500

Er is geen sprake van economisch eigendom betreffende de gebouwen.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves.

Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeel	Passend Onderwijs en Duurzame inzetbaarheid		1.110.911
- Algemene reserve privaat			245.156

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening Onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden

zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en bankkosten

Rentebaten en bankkosten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

BALANS PER 31 DECEMBER 2016
(na verwerking resultaatbestemming)

	<u>31-12-2016</u>		<u>31-12-2015</u>	
	€	€	€	€
1	ACTIVA			
1.1	Vaste activa			
1.1.2	Materiële vaste activa	1.614.007	1.070.162	
	<i>Totaal vaste activa</i>	<u>1.614.007</u>	<u>1.070.162</u>	
1.2	Vlottende activa			
1.2.2	Vorderingen	658.553	519.651	
1.2.4	Liquide middelen	4.411.444	4.814.217	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<u>5.069.997</u>	<u>5.333.868</u>	
	TOTAAL ACTIVA	<u>6.684.004</u>	<u>6.404.030</u>	
2	PASSIVA			
2.1	Eigen vermogen	4.749.415	4.712.219	
2.2	Voorzieningen	883.787	802.655	
2.4	Kortlopende schulden	1.050.802	889.156	
	TOTAAL PASSIVA	<u>6.684.004</u>	<u>6.404.030</u>	

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-	Investe-	Boekwaarde	Afschrij-	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-
		prijs	vingen	waarde	ringen	desinves-	vingen	prijs	vingen	waarde
		1-1-2016	1-1-2016	1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2.1	Gebouwen	282.894	90.111	192.783	1.952	-	13.485	284.845	103.595	181.250
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	1.527.786	839.039	688.748	397.300	-	171.807	1.925.087	1.010.846	914.241
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	381.515	192.884	188.632	379.558	-	49.673	761.073	242.557	518.516
Totaal materiële vaste activa		2.192.195	1.122.034	1.070.163	778.810	-	234.965	2.971.005	1.356.998	1.614.007

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen

1.2.2.2	OCW	31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.2.2	OCW	375.388		364.861	
1.2.2.3	Gemeenten en GR's	85.691		94.320	
1.2.2.10	Overige vorderingen	121.968		25.048	
<i>Subtotaal vorderingen</i>			583.047		484.229
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	1.624		3.092	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	8.047		10.921	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	65.835		21.409	
<i>Overlopende activa</i>			75.506		35.422
Totaal Vorderingen			658.553		519.651

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4 Liquide middelen

1.2.4.1	Kasmiddelen	31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	1		315	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	4.411.443		4.813.902	
Totaal liquide middelen			4.411.444		4.814.217

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1 Groepsvermogen	4.712.219	-247.680	292.625	4.749.415
Totaal Eigen vermogen	4.712.219	-247.680	292.625	4.749.415

2.1.1 Groepsvermogen	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.1 Algemene reserve	3.363.156	-243.029	-	3.120.127
2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)	1.103.907	-4.651	292.625	1.384.132
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	245.156	-	-	245.156
Totaal Groepsvermogen	4.712.219	-247.680	292.625	4.749.415

2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.2.1 Reserve personeel	1.103.907	7.004	-	1.110.911
2.1.1.2.10 Reserve nulmeting	-	-11.655	292.625	280.970
Totaal bestemmingsreserve publiek	1.103.907	-4.651	292.625	1.391.881

2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.3.1 Algemene reserve privaat	245.156	-	-	245.156
Totaal bestemmingsreserve privaat	245.156	-	-	245.156

2.2 Voorzieningen	Stand per 01-01-2016	Dotatie 2016	Ontrekking 2016	Vrijval 2016	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2016	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Voorziening Jubilea	155.641	36.595	14.656	-	-	177.580	23.329	-	154.252
2.2.3 Voorziening voor groot onderhoud	647.014	131.338	40.951	-	-	706.206	99.956	-	576.938
Totaal Voorzieningen	802.655	167.933	55.607	-	-	883.786	123.285	-	731.190

* bij netto contante waarde

2.4 Kortlopende schulden	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
2.4.6 Schulden aan gemeenten en GR's	-	775
2.4.8 Crediteuren	76.175	46.306
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	453.381	425.261
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	92.926	85.270
2.4.12 Overige kortlopende schulden	4.954	1.554
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		559.166
2.4.14 Vooruit ontvangen subsidies OCW	38.405	33.808
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	24.837	-
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen	284.690	257.057
2.4.19 Overige overlopende passiva	75.433	39.125
<i>Overlopende passiva</i>	423.366	329.990
Totaal Kortlopende schulden	1.050.802	889.156

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	6.738.872		6.698.399		7.663.380	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	113.338		104.965		94.080	
3.5 Overige baten	<u>3.230.161</u>		<u>2.515.861</u>		<u>1.758.375</u>	
Totaal baten		10.082.371		9.319.225		9.515.835
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	8.738.530		8.081.045		8.144.413	
4.2 Afschrijvingen	234.965		176.348		192.248	
4.3 Huisvestingslasten	602.061		521.250		614.274	
4.4 Overige lasten	<u>776.564</u>		<u>546.807</u>		<u>693.381</u>	
Totaal lasten		10.352.120		9.325.450		9.644.316
Saldo baten en lasten *		<u>-269.749</u>		<u>-6.225</u>		<u>-128.481</u>
6.1 Financiële baten	23.105		40.000		71.235	
6.2 Financiële lasten	<u>1.036</u>		<u>7.000</u>		<u>7.114</u>	
Saldo financiële baten en lasten		22.069		33.000		64.121
Nettoresultaat *		<u><u>-247.680</u></u>		<u><u>26.775</u></u>		<u><u>-64.360</u></u>

*(- is negatief)

KASSTROOMOVERZICHT 2016

	2016		2015	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-269.749		-128.481
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	4.2	234.965		192.248
- Mutaties voorzieningen	2.2	81.131		158.217
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen	1.2.2	-138.902		61.910
- Kortlopende schulden	2.3.3	161.648		-166.599
			338.842	245.776
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
Ontvangen interest	6.1.1	34.026		5.423
Betaalde bankkosten	6.2.1	-1.036		-2.141
			32.990	3.282
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			102.083	120.577
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-778.810		-161.953
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.1.2	-		11.562
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	-		1.144.633
			-778.810	994.242
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-778.810	994.242
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Kasstroom uit overige balansmutaties				
Overige mutaties eigen vermogen	2.1	273.954		60.840
			273.954	60.840
Totaal kasstroom uit overige balansmutaties			273.954	60.840
Mutatie liquide middelen			-402.773	1.175.659

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	2016		2015	
	€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		4.814.217		3.638.558
Mutatie boekjaar liquide middelen		-402.773		1.175.659
Stand liquide middelen per 31-12		4.411.444		4.814.217

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
3.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	5.044.270		6.533.802		5.018.615	
Totaal Rijksbijdrage OCW		5.044.270		6.533.802		5.018.615
3.1.2.1.3 Niet-geoormerkte subsidies OCW	98.426		71.827		166.744	
Totaal overige subsidies OCW		98.426		71.827		166.744
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		1.596.176		92.771		2.478.021
Totaal Rijksbijdragen		6.738.872		6.698.400		7.663.380
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	113.338		104.965		94.080	
Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		113.338		104.965		94.080
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		113.338		104.965		94.080
3.5 Overige baten						
3.5.1 Verhuur	3.125		-		3.125	
3.5.2 Detachering personeel	-		14.400		5.024	
3.5.6.2 Overige	3.227.036		2.501.461		1.750.226	
Totaal overige baten		3.230.161		2.515.861		1.758.375
Totaal baten		10.082.371		9.319.226		9.515.835

4 Lasten

4.1 Personeelslasten	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	7.546.983		7.952.336		6.063.818	
4.1.1.2.1 Sociale lasten	543.984		-		765.750	
4.1.1.2.2 Premies Participatiefonds	201.566		-		239.908	
4.1.1.2.3 Premies Vervangingsfonds	354.706		-		346.113	
4.1.1.3 Pensioenpremies	-		-		728.679	
Totaal lonen en salarissen		8.647.239		7.952.336		8.144.268
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	36.595		-		7.808	
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	31.381		9.035		7.455	
4.1.2.3 Overig	363.318		196.925		307.847	
Totaal overige personele lasten		431.294		205.960		323.110
4.1.3.2 Uitkeringen van het Vervangingsfonds	238.595		77.251		212.829	
4.1.3.3 Overige uitkeringen	101.408		-		110.136	
Af: Uitkeringen		340.003		77.251		322.965
Totaal personele lasten		8.738.530		8.081.045		8.144.413

Gemiddeld aantal werknemers

GEDurende het jaar 2016 waren gemiddeld 147 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2015: 130).

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 0 in 2016 (2015: 0). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2016	2015
Bestuur / Management	8	8
Personeel primair proces	104	99
Ondersteunend personeel	68	60
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>180</u>	<u>167</u>

4.2 Afschrijvingen	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2.1 Gebouwen en terreinen	19.355		3.784		13.635	
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	177.592		133.320		141.730	
4.2.2.3 Leermiddelen en Overige materiële vaste activa	38.018		39.244		36.883	
Totaal afschrijvingen		234.965		176.348		192.248

4.3 Huisvestingslasten	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.3.1 Huur	42.962		24.000		25.760	
4.3.3 Klein onderhoud en exploitatie	133.625		58.500		75.431	
4.3.4 Energie en water	88.232		116.100		122.612	
4.3.5 Schoonmaakkosten	218.049		193.750		198.228	
4.3.6 Heffingen	16.927		20.700		20.567	
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	100.144		82.750		171.031	
4.3.8.1 Tuinonderhoud	-		-		50	
4.3.8.2 Bewaking/beveiliging	1.759		450		445	
4.3.8.3 Overige huisvestingslasten	363		25.000		150	
Totaal huisvestingslasten		602.061		521.250		614.274

4.4	Overige lasten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheer	110.500		92.500		119.599	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	20.433		2.500		15.175	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	29.187		17.790		23.358	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	2.837		2.200		2.093	
	Totaal administratie- en beheerslasten		162.957		114.990		160.225
4.4.2.1	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	276.604		94.800		212.801	
4.4.2.2	Bibliotheek/mediatheek	3.023		1.620		3.139	
	Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen		279.627		96.420		215.940
4.4.4.1	Wervingskosten	23.522		18.000		12.168	
4.4.4.2	Representatiekosten	5.584		5.000		1.961	
4.4.4.5	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	20.971		20.525		15.089	
4.4.4.7	Contributies	1.251		18.000		3.072	
4.4.4.8	Abonnementen	44.025		32.295		35.162	
4.4.4.9	Medezeggenschapsraad	1.064		582		1.020	
4.4.4.10	Verzekeringen	-		1.500		1.191	
4.4.4.11	Overige	116.373		136.945		82.545	
4.4.4.12	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	100.935		95.050		156.481	
4.4.4.13	Toetsen en testen	1.145		-		121	
4.4.4.14	Culturele vorming	19.110		7.500		8.406	
	Totaal overige		333.980		335.397		317.216
	Totaal overige lasten		776.564		546.807		693.381

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
		6.690		10.000		16.641	
			6.690		10.000		16.641

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

Er is geen keuze gemaakt.

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de Stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het lastenstelsel.

Totaal Lasten	10.352.120	9.325.450	9.644.316
Saldo baten en lasten *	-269.749	-6.224	-128.481

6 Financiële baten en lasten

6.1	Financiële baten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	34.026		40.000		5.423	
6.1.4	Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-10.921		-		65.812	
	Totaal financiële baten		<u>23.105</u>		<u>40.000</u>		<u>71.235</u>
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	1.036		7.000		7.114	
	Totaal financiële lasten		<u>1.036</u>		<u>7.000</u>		<u>7.114</u>
	Saldo financiële baten en lasten		<u>22.069</u>		<u>33.000</u>		<u>64.121</u>
	Resultaat *		<u>-247.680</u>		<u>26.776</u>		<u>-64.360</u>
	Resultaat na belasting *		<u>-247.680</u>		<u>26.776</u>		<u>-64.360</u>
	Nettoresultaat *		<u>-247.680</u>		<u>26.776</u>		<u>-64.360</u>

*- is negatief

VERBONDEN PARTIJEN

Er zijn geen verbonden partijen die hier moeten worden toegelicht.

VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-A Beknopt gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond Ja / Nee
	Kenmerk	Datum	
lerarenbeurs	775449-01	15-12-2016	Nee
lerarenbeurs	775921-01	15-12-2016	Nee
lerarenbeurs	776906-01	15-12-2016	Nee

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

	2016
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	3
Totaal aantal complexiteitspunten	8
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 128.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2016.

Toelichting op WNT

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTO

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking in 2016		
Aanhef	De heer	Mevrouw
Voorletters	R.W.J.	A.A.B.
Tussenvoegsel	van	
Achternaam	Elswijk	Fischer
Functie(s)	Algemeen Directeur	Algemeen Directeur
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12
Taakomvang (fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee

Bezoldiging 2016		
Beloning	101.274	101.516
Belastbare onkostenvergoeding	-	-
Beloning betaalbaar op termijn	13.164	13.411
Subtotaal bezoldiging	114.438	114.927
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-
Totale bezoldiging	114.438	114.927
Afwijkend WNT-maximum		
Individueel WNT-maximum	128.000	128.000
Motivering overschrijding bezoldigings-norm		
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm		

Gegevens 2015		
Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-01	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12	31-12
taak omvang voorgaand verslagjaar (fte)	1,00	1,00
Beloning in voorgaand verslagjaar	95.014	96.551
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar		
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	13.461	13.674
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	108.475	110.225

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking 2016

(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Aanhef	Mevrouw	De heer	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	M.	D.C.	H.	A.	L.C	P.
Tussenvoegsel						van den
Achternaam	Hoogenkamp	Vermaire	Bosman	Kolk	Hulshof	Brink
Functiecategorie	Lid	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01	01-11
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-10	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging 2016

Beloning	1.725	3.450	0	1.725	2.100	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	1.725	3.450	-	1.725	2.100	-
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	1.725	3.450	0	1.725	2.100	0
Afwijkend WNT-maximum						
Individueel WNT-maximum	12.800	19.200	10.696	12.800	12.800	2.139
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm						
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm						

Gegevens 2015

Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12
Beloning in voorgaand verslagjaar	1.725	3450	0	1725	2097
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	0	0	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	1.725	3.450	-	1.725	2.097

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

GEBURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijken verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Leverancier	Periode van t/m	Loop- tijd Mdn	Bedrag per maand €	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag totaal €
					verslag- jaar €	< 1 jaar €	1 - 5 jaar €	
1	Pelican Rouge			28				-
2	Ricoh	tm juli 2020	72	4.447				-
3	Xibeo	tm jan 2018	36	2.676				-

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

(Voorstel) Bestemming van het resultaat

		Resultaat 2016		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			-243.029
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>			
2.1.2.1	Reserve personeel	7.004		
2.1.2	Totaal bestemmingsreserves publiek		-4.651	
	<u>Totaal bestemmingsreserves</u>			-4.651
	Totaal resultaat			-247.680

ONDERTEKENING

Hilversum, 2017

Stichting Elan

Mw. A.A.B. Fischer
Algemeen Directeur
Hoflaan 10A
1217 EA Hilversum

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

BIJLAGEN

OCW-BIJLAGE

1.2.2.2 Ministerie van OCW

<u>Overlopende post lumpsum</u>	<u>Bekostigings jaar</u>	<u>Beschikking (nummer en datum)</u>	<u>Bedrag beschikking</u> €	<u>Toegerekend t/m jaar 2016</u> €	<u>Ontvangen t/m jaar 2016</u> €	<u>Te vorderen 31-12-2016</u> €
Personeel	2016/2017	zie hieronder	5.277.197	2.198.832	1.823.444	375.388
Totaal OCW			<u>5.277.197</u>	<u>2.198.832</u>	<u>1.823.444</u>	<u>375.388</u>
01TQ	Klimop	768719-1	1101762		380686,81	
		760019-1	550927,76		190364,51	
04FL	Wijngaars	746476-1	764974,03		264324,9	
08SR	Mozaiek	746492-1	1014627,42		350588,84	
10KT	Indon	746496-1	434510,42		150138,31	
19TU	Annie MG	746396-1	1410395,09		487340,21	

SPECIFICATIE BALANSPOSTEN EN DIVERSE BATEN EN LASTEN

	2017		2016
Overlopende activa:			
Nog te ontvangen posten			
Brughhen/Avonturijn 2014	€ -	€	15.409
Detacheringen	€ -	€	6.000
BNP Parisbas	€ 32.868	€	-
Wijngaard subs NTO	€ 15.000	€	-
Qinas	€ 12.217	€	-
Unita	€ 5.749		
	€ 65.835	€	21.409

Overlopende passiva:

Nuon afrekening	€ -	€	21.427
Notaris- en advertentiekoste	€ -	€	5.605
Diverse overlopende facturen	€ 19.385	€	-
Accountantskosten	€ 10.000	€	12.091
FBS muziek	€ 27.478	€	-
Huur Elan Breeduit	€ 15.000	€	-
Mozaiek Brede school	€ 3.570	€	-
	€ 75.433	€	39.123

Overheidsbijdragen en subsidies

overige overheden:

Onderwijsbegeleiding	€ 13.975	€	23.374
Vergoeding gymzaal	€ 64.703	€	57.706
Brede School	€ -	€	13.000
Overig	€ 34.660	€	-
	€ 113.338	€	94.080

Overige baten:

Premiedifferentiatie	€ 22.344	€	10.539
LGF via derden	€ 32.375	€	49.342
Overige personeelgebonden	€ 327.853	€	19.221
Reactys overdracht vermogen	€ -	€	55.777
Detacheringen/OGA	€ -	€	46.426
Bijdrage Unita	€ 2.831.943	€	1.481.342
Donaties en giften	€ -	€	15.180
Afrekening SWV Annie MG	€ -	€	31.537
Vrijval spaarverlof	€ -	€	26.928
Overige vergoedingen mate	€ 12.521	€	13.934
	€ 3.227.036	€	1.750.226

Overige personeelslasten:

Kosten BGZ en Arbo zorg	€	57.219	€	22.065
(Na)scholing	€	124.376	€	90.153
Overige kosten PAB	€	49.231	€	82.555
Kosten uitbestedingen derde	€	121.745	€	66.076
Kosten vervangingsfonds	€	-	€	46.069
Overige pers gerelateerde k	€	10.747	€	927
	€	363.318	€	307.847

Overige lasten:

Leerlingenvervoer	€	-	€	775
Schoolzwemmen	€	23.841	€	23.982
Kantinekosten	€	25.732	€	16.758
Tussen-/Naschoolse opvang	€	-	€	1.379
Donaties en giften	€	8.057	€	250
Representatiekosten	€	-	€	13.806
VVV cadeaubonnen	€	-	€	6.750
Mutatie derdengelden	€	37.216	€	14.228
Kosten Public Relations	€	21.526	€	4.617
	€	116.372	€	82.545

Administratie en beheer:

Uitbesteding administratie	€	83.517	€	81.137
Acc.kst Contr.jaarrekening	€	6.791	€	16.641
Bestuurs/managementonde	€	-	€	5.362
Juridische ondersteuning	€	9.932	€	6.813
Vergaderkosten	€	1.278	€	569
Secretariaat en administrati	€	-	€	81
Bestuurstoelage/vacatiegelo	€	8.982	€	8.997
	€	110.500	€	119.599